

Invasiva främmande arter i norrländska vatten

Håll koll på dessa arter och rapportera in dina fynd!

Vi behöver dig!

Du som är yrkesfiskare eller har fiske som ditt fritidsintresse kan göra en stor insats för att motverka att invasiva främmande arter sprids. Det är viktigt att lära sig att känna igen arterna, aldrig släppa tillbaka dem i vattnet och att rapportera fynden. Tack för att du gör en viktig insats!

Vad är invasiva främmande arter?

Invasiva främmande arter är djur, växter eller svampar som tagit sig till Sverige med hjälp av människan. Några av de här främmande arterna trivs för bra i sin nya miljö. När de etablerar sig i våra vattenmiljöer är de svåra att bli av med. Arterna konkurrerar ut inhemska arter och skadar ekosystemen. Invasiva främmande arter är därför ett av de största hoten mot biologisk mångfald och problemet ökar även i våra norrländska vatten.

EU-förordningen om invasiva främmande arter: Det är förbjudet att importera, sälja, odla, föda upp, transportera, använda, byta, släppa ut i naturen eller hålla levande exemplar av de arter som finns upptagna på EU:s förteckning över invasiva främmande arter.

Signalkräfta

Signalkräftan lever på steniga bottenar i sjöar, dammar och vattendrag. Den finns på några få platser i Jämtland och Västernorrland men i Väster- och Norrbotten finns i dagsläget inga kända bestånd. Den planterades medvetet ut i svenska sjöar och vattendrag under 1960-talet för att få en mer motståndskraftig kräfta i de vatten som drabbats av kräftpest. Dessvärre bar signalkräftan på en annan variant av kräftpest vilket ledde till att flodkräftan minskade än mer. Den är förbjuden i hela EU.

Vuxna signalkräftor har ljusa fläckar i "tumgreppet" på klorna. Det har aldrig flodkräftor. Klorna är ofta ljusare på undersidan hos signalkräfta samt breda och slätare med insänkta porer.

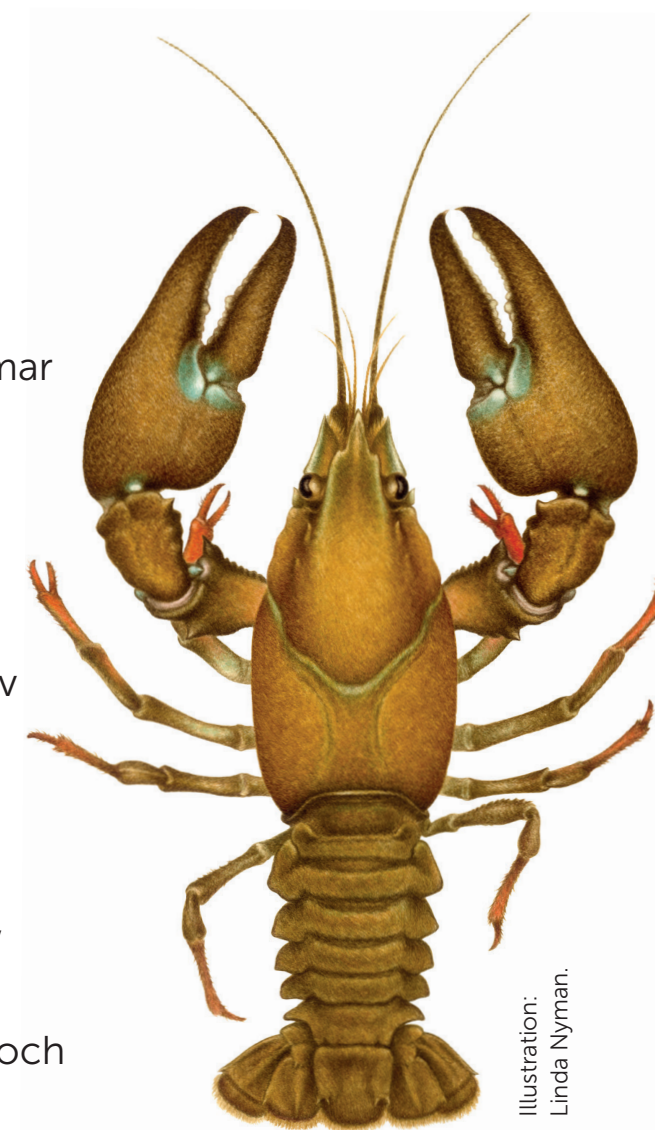

Illustration: Linda Nyman

Nyzeeländsk tusensnäcka

Nyzeeländsk tusensnäcka finns i både brack- och sötvatten, i såväl havsmiljöer, sjöar som vattendrag. Den förekommer främst i Östersjön, men finns längs hela östkusten ända in i Bottenviken. Där den har etablerat sig är det inte ovanligt att hitta 100 000 individer per kvadratmeter. Fåglar och fiskar äter gärna snäckorna. Äggen kan utvecklas trots att de är obefruktade, vilket innebär att enstaka ägg i värsta fall kan ge upphov till nya bestånd. Äggen sprids dessutom lätt med båttrafik, fåglar och fiskar till nya områden.

Tusensnäckan är en mycket liten spiralformad snäcka som vanligen inte blir större än 3–6 millimeter. Skalet är grått eller ljus till mörkt brunt och ibland något genomskinligt.

Kinesisk ullhandskrabba

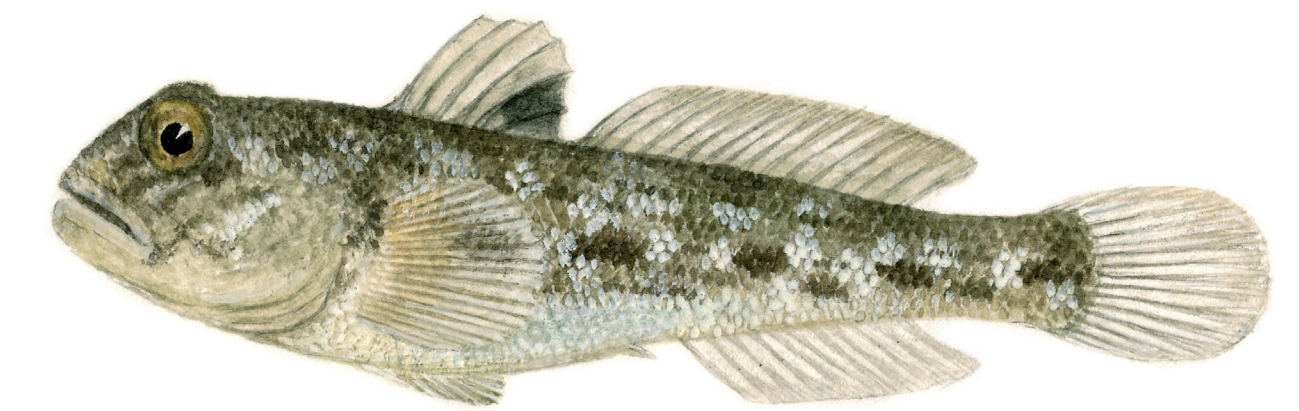
Kinesisk ullhandskrabba lever i söt- eller brackvatten men behöver saltvatten för att föröka sig. Det finns inga inhemska krabbor längs norrlandskusten så hittar du en krabba så är det mest sannolikt en ullhandskrabba. Den påverkar ekosystemet både genom att den lever på och konkurrerar med inhemska arter, till exempel vår inhemska flodkräfta. Dessutom kan den orsaka problem för fiskare samt gräva långa gångar i strandbrinkar som kan underminera dammanläggningar och andra konstruktioner. Kinesisk ullhandskrabba anses vara en av de mest invasiva arterna i världen. Den är förbjuden i hela EU. Klorna har tät, "ullig" borst och vita spetsar. Ryggskölden är rundad med ett v-format jack mellan ögonen.

Svartmunnad smörbult

Svartmunnad smörbult är etablerad på flera platser längs kusten. Den nordligaste kända förekomsten finns i Gävlebukten, men den förväntas sprida sig än längre norrut. Det är en konkurrensstark fisk som kan tränga undan andra bottenlevande fiskarter som svart smörbult, tånglake och skrubbskädda. Den lever delvis på musslor, vilket skulle kunna ge negativ påverkan på dykänder som ejder och alfågel. Den kan leva och föröka sig i både sött och salt vatten.

Liksom hos alla smörbultar är bukfenornas bas sammanväxta och bildar en sugskiva. Färgen är fläckigt gulgråbrun, men under lekperioden blir hannen helt svart med vitkantade stjärtfenor. Längden är 10–17 centimeter.

Smal vattenpest

Smal vattenpest är en nordamerikansk växt som fördes in till Europa som akvarie- och dammväxt. Norr om norrlandsgränsen finns enstaka fynd i Dalarna och en hel del fynd längs norrlandskusten, ända upp till Haparanda i Norrbottens län. Växten har spridit sig till de flesta akvatiska miljöer och finns nu i havet såväl som i sjöar, dammar, lugna vattendrag och våtmarker. Den kan bilda täta bestånd som konkurrerar ut andra växter och hindrar solljuset att tränga ned i vattnet. Växten kan på så sätt påverka hela vattnets ekosystem. Den är förbjuden i hela EU.

Växten är ljus grön och bildar meterlånga slingor med stjälkar och 35 millimeter långa kransställda blad. Smal vattenpest har något smalare och mer inåtböjda blad än vanlig vattenpest. Även den är invasiv och arterna är lätta att förväxla. Rapportera in ditt fynd även om du inte kan se skillnad.

Rapportera fynd av invasiva främmande arter:

www.invasivaarter.nu
www.havochvatten.se/rappen

Läs mer om invasiva främmande arter:
www.naturvardsverket.se | www.havochvatten.se | www.artfakta.se/artbestamning

